

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Skvôrec.

do še ni slišal o skvôreu, ki se star ali mlad, kmalu privadi človeku, rad ga ima in mu je privržen kakor kak psiček. V hiši je vesel, smešen, razumen in prekanjen tovariš; polu je muh in zvičaj. Moško se drži ter pravo-ponosno hodi po izbi, ne menó se za nobeno stvar, ali glej ga spaka, hipoma postane smešen in dobrovoljen norček ter brije burke, da se mu moraš smijati. Skvôrec

je zeló zvédav, brez njega se v hiši ne more nič zgoditi, povsod mora imeti svoj kljun zraven. Ako sediš pri mizi in pišeš, takój ti sede na tintnik in pomaka svoj kljun v tinto; ako se miza pogrinja in nosi jed na mizo, prvi je on pri skledi; predicisedena kolovratin popiplje predivo.

V svojo zabavo posnema

Ali glej ga kleka! vse, kar se je naučil: besede, živalske in druge glasove ter še celó svojo lastno pesen, vse to splete in pomeša v nekak čuden „kikeljkokelj.“ Vsak čas ima kaj novega, zmirom je kratkočasen. Kaj nè, otroci, to je pač čudna ptica.

A pogledjmo si zdaj skvôrca natančneje. Skvôrec (der Staar, Sturnus vulgáris) ima črno perje, ki se izpreminja na zelenkasto in vijoličasto; po plečih, dolnjih perotih in trebuhu je belo pikast. Kljun mu je rumen in raven, na konci ploščato stisnen.

Skvôrec prebiva po gozdih, dobravah in vrtih, posebno onod, koder se nahajajo v obližji obdelane njive, zelene loke in mokri travniki. Vže zgodaj v vzpomladi se vrne mej prvimi ptiči iz toplejših krajev, v katerih je bil čez zimo.

Neutrudeno žvižga in brusi svojo, ne ravno bog si ga vedi kako umeteljno, ali vender še dosti ugodno pesenco. To se zna, da vmes upletava vsakoršne napeve drugih ptičev ter sploh pritika vsak glas, ki mu pride na uho.

vsak glas, ki mu pride na ušesa. Mijavka po mačje, bevška kakor mlad pes, kvaka po žabje, kloče kakor koklja, cvili kakor nenamazano kolo in hrešči kakor žaga, kadar se ostrí. A ne samó to, on se nauči tudi dosti različno izgovarjati besede, le hitro jih zopet pozabi, ako mu jih vedno ne ponavljaš.

Za gnezdo si izbere luknjo v kakem duplu ali otlem zidovji. Hvaležen je pa tudi človeku, ako mu pribije na drevo ali pod nadstresje kako škatljo ali skrinjico. V izbrano luknjo si nanosi suhe trave, perja, dlake in sploh vse, kar je dobiti mehkega in gorkega.

V hrano mu so žuželke, kobilice, črvi in mastni polži. S kljunom preobrne vsak list, preišče vsako bilko, iztakne vsako luknjico, kamor koli se ti mrgolinci radi skrivajo.

Tudi okolo pasočé se živine rad poseđa in jej s hrbta obira nadležni mrčes, ki jo zajéda. — Zaradi pokončevanja kvarljivih polžev je skvôrec zeló koristna ptica; jedna sama skvôrčeva rodovina pozoblje na dan veliko število teh kvarljivih slinarjev. Res je, da skvôrci radi sladkajo na zrelih črešnjah in murbah, ali pameten človek te majhne kvare ne bode primerjal velikej koristi, ki jo ima od skvôrcév. Zaradi te velike koristi ne moremo dosti priporočati našim gospodarjem, da naj po vrtilih in okolo hiše prirejajo skvôrcem umeteljne luknje ali tružice, kakršne je bil „Vrtec“ vže lanskega leta priporočal. (Glej „Vrtec“ 1891. l. stran 86.) Hišica, v katero se skvôrci naselé, ne bode nikdar prazna ostala, vsake vzpomladi si jo bodo radi poiskali.

Posebno lepo je videti skvôrce v jeseni, ko se jih na tisoče zbere v jedno veliko tólpo. Kakor divja vojska vihrajo dalje, vse se gnjete v sredo, drug se vrtil okrog drugega; kakor črn oblak se vali vriščeča tólpa preko dobrave ter se naposled zakadí v gosto bičevje. Tu si z jezično zgovornostjo pripovedujejo dnevne dogodke: jedni pojó, drugi žvižgajo, nekateri brusijo in ponavljajo glasove, ki so je čuli po dnevi, vrhu tega se pulijo in trgajo za najboljša prenočišča. Še le pozno v noč potilne to prijazno evrčanje in ščebetanje.

Naposled jih nestane nekega dne; tolpomá vihrajo proti vedno jasnemu laškému podnebjú, kder pa mnogega zagrne mreža. Skvôrčevo mesó ni posebnega ukusa, ali Lahu je vse všeč, da ima le kljun.

(Po Erjavčevéj knjigi „Domače in tuje živali.“)

Zakaj drži grlica glavo po strani?

(Legenda; zapisal v Grmu J. Barlé)

Zibala je nebeška mati Marija dete Jezuška in mu prepevala:

„Pridi, pridi grlica
Boš mi dete zibala,
Moje dete sladko spalo
Da ne bode se jokalo!“

Priletela je ptica grlica, ko je zaslišala to milo pesenco in zibala dete Jezuška namesto Marije, ki je morala iti na delo. Zibala je, zibala grlica, vender ne dolgo, zaspala je, a Jezušek se je prevrnil iz zibelke. Marija domóv prišedši in videč Jezuška na tleh, udarila je za kazen grlicó. Zato pa še danes drži grlica glavo po strani.

